

NCCA

An Chomhairle Náisiúnta
Curaclaim agus Measúnachta
National Council for
Curriculum and Assessment

Athbhreithniú agus Athfhorbairt ar Churaclam na Bunscoile

Teimpléad aighneachta scríofa d'eagraíochtaí, do ghrúpaí agus do dhaoine aonair ar mian leo freagra a thabhairt ar an *Dréachtchreat Curaclaim na Bunscoile*

Cuirtear an teimpléad seo ar fáil mar chabhair duit (agus dod' chomhghleacaithe/eagraíocht) chun aighneacht scríofa a chur le chéile mar fhreagairt ar an *Dréachtchreat Curaclaim na Bunscoile*. Le do thoil, seol do fhreagairt chomhlíonta chuig PCRRsubmissions@ncca.ie

Sonraí aonair

Ainm	
Dáta	
Ríomhphost	

Sonraí na heagraíochta

Ainm	Caoimhín Ó hEaghra
Post	Ard-Runaí
Eagraíocht	An Foras Pátrúnachta
Dáta	23 Feabhra 2022
Ríomhphost	

Foilseoidh an CNCM na haighneachtaí scríofa a chuirtear chucu le linn an chomhairliúcháin. Beidh ainm an duine / an údair / na heagraíochta luaithe san aighneacht. An dtoilleann tú an aighneacht seo a bheith foilsithe ar líne?

Toilím

Ní thoilím

Seol d'iarratas chuig ríomhphost PCRRsubmissions@ncca.ie

Tabhair roinnt eolas cúlra faoi d'eagraíocht (más cuí)

Is Pátrún Náisiúnta é An Foras Pátrúnachta a bhunaíonn agus a bhainistíonn scoileanna lán-Ghaeilge ag an mbun agus an dara leibhéal. Tá An Foras Pátrúnachta ag iarraidh go mbeadh oideachas lán-Ghaeilge den scoth ar fáil do gach páiste sa tír ag an mbun agus an dara leibhéal.

Aithníonn muintir na hÉireann tábhacht na Gaeilge ní hamháin mar theanga ach mar mhodh chun ár bhféiniúlacht, ár gcultúr agus ár n-oidhreacht a aistriú ó ghlúin go glúin. Táimid i ré an domhandaithe ina bhfuil ilchultúrachais agus ilteangachas ag cruthú deiseanna dúinn forbairt mar thír agus mar dhaoine.

Creideann An Foras Pátrúnachta gur féidir tacú le teaghlaigh na deiseanna, na cumais agus na luachanna a aistriú tríd na scoileanna lán-Ghaeilge chun go mbeidh féiniúlacht iomlánach ag ár bpáistí bunaithe ar na luachanna is fearr atá againn mar thír.

Trí oideachas lán-Ghaeilge a fháil bíonn páistí dátheangach. Tá buntáistí a bhaineann leis an dátheangachas léirithe arís agus arís eile i dtaighde idirnáisiúnta: cruthaíonn daltaí níos fearr go hacadúil, bíonn sé níos éasca dóibh teangacha eile a fhoghlaim, bíonn inghlacthacht ar leith acu ar chultúir agus ar theangacha eile. Fásann féinmhuinín an pháiste trí dul tríd an córas seo. Faigheann siad oideachas iomlánach a fhágann iad ní amháin réidh don saol ach oscailte agus tuisceanach ar chultúir agus ar mheoin eile.

Bunaíonn agus bainistíonn An Foras Pátrúnachta ár scoileanna agus tacaíonn muid lenár ár scoileanna na nithe thuas a bhaint amach.

Cuimsíonn an chuid eile den teimpléad dhá roinn. Iarrtar ort i Roinn 1 do thuairimí ginearálta agus do mheas a thabhairt ar an *Dréachtchreat Curaclaim na Bunscoile*. Is é struchtúr Roinn 2 ná na sé príomhtheachtaireachtaí a bhaineann leis an dréachtchreat. Déantar achoimre ar gach teachtaireacht mar thaca leis an obair ar an bhfreagairt.

Roinn 1

Tabhair cuntas ginearálta, le do thoil, ar do fhreagairt ar an *Dréachtchreat Curaclaim na Bunscoile*.

Fáiltíonn An Foras Pátrúnacht roimh an an mbéim a leagtar don ró-ualach curaclaim atá aitheanta ag múinteoirí le fada an lá i measc na mbacanna is mó le hábhair an churaclaim a chur i ngníomh. San aighneacht seo, leagtar amach moltaí An Foras Patrúnachta i leith na mórcheisteanna agus maidir leis na n-easnamh shuntasacha atá ann i gcomhthéacs an oideachais lán-Ghaeilge.

Moltaí an CNCM a nascadh agus a chomhtháthú le Polasaithe eile Stáit agus Struchtúr mar a bhaineann leis an nGaeilge agus an oideachas lán-Ghaeilge

1. Sa dréachtchreat, níl fíis shoiléir ann maidir le daltaí agus an dátheangachas/daltaí agus an Ghaeilge. Ní fheictear dúinn go bhfuil fíis an Stáit/ traitéis 20 bliain don Ghaeilge agus pobal dátheangach a chruthú agus a chothú curtha san áireamh in aon chor.
2. Ní aon tagairt den tábhacht a bhaineann le cultúr, oidhreacht na teanga agus na tíre a cheiliúradh tríd an gcuraclam, go háirithe mar a bhaineann le tír le 2 theanga oifigiúil rud atá ag croí lar churaclam teanga na bunscoile.
3. Níl aon tagairt de churaclam teanga na bunscoile ná an chaoi a chomhtháthaíonn sé leis na forbairtí nua.
4. Ní luaitear an Polasaí don Oideachas Gaeltachta cé gur polasaí stáit é ná An polasaí don Oideachas lán-Ghaeilge atá ina mhír de Phlean Gníomhaíochtaí na Roinne Oideachais agus scileanna. Ní leir dúinn gur tugadh riachtanais na scoileanna Gaeltachta nó na gaelscoileanna san áireamh sa cháipéis chomhairliúcháin. Is gá é seo a chomhnascadh leis an gcuraclam nua.
5. Níl aon foráil ná tagairt don chianfhoghlaim
6. Níl tagairt ar bith ann don chur chuige le RSO/taighde NCSE/Díolúintí & srl.

Oiliúint agus Forbairt Ghairmiúil Múinteoirí agus Foireann eile.

Aontaíonn AFP leis an ráiteas gur gairmithe tiomanta, sciliúla, gníomhaíocha iad múinteoirí agus príomhoidí na tíre. Leagaimid amach thíos cúpla moladh a chuirfidh leis an gcumas sin i gcomhthéacs na bhforbairtí:

1. Tá géarghá le hoiliúint/forbairt ghairmiúil ag gach leibhéal maidir le tuiscint múinteoirí ar thraschur scileanna a fheabhsú.
2. Tá sé thar a bheith tábhachtach go leantar leis an bhforbairt ghairmiúil agus oiliúint atá luaite ar lch.26., agus go mbeidh oiliúint ar leith ann do scoileanna Lán-Ghaeilge/Gaeltachta. Ba chóir deis a thapú anseo chomh maith múnlaí nua oiliúna a mheas. Ní mór d'oiliúint a bheith rialta agus leanúnach.
3. Níl aon aitheantas ann do na dúshláin a bhaineann le teagasc na Gaeilge – sna scoileanna T1 agus T2.

Maidir leis an Tábla de roghanna

1. Molaimid nach dtiocfadh aon laghdú ar am teagaisc na Gaeilge, an Bhéarla, ná na matamaitice.
2. Tagann na moltaí i leith múnlaí éagsúla scoileanna (T1, T2) salach ar an tumoideachas. Teastaíonn soiléiriú.
3. Ní mór breathnú ar bhunscoileanna lán-Ghaeilge agus Gaeltachta i gcomhthéacs faoi leith agus tábla/moltaí faoi leith a chruthú dóibh.
4. Tá An Foras Pátrúnachta ag teacht leis an moladh go mbeidh am riachtanach ar leith sonraithe do chéad agus dara teanga na scoile agus go mbeadh sé soiléir go bhfuil an Ghaeilge mar chuid lárnach den churaclam teanga sna scoileanna a fheidhmíonn trí mheán an Bhéarla agus nach mbeadh aon laghdú ó thaobh leithdháileadh ama ina leith. Maidir leis na roghanna molta:
 - Le Rogha a 1 ní beidh aon chinnteacht don líon uaireanta do mhúineadh na Gaeilge in aon scoil. D'fheadfadh seo ligean do scoileanna áirithe gan aon bhéim a chur ar mhúineadh na Gaeilge in aon chor agus an-dochair a dhéanamh do mhúineadh na Gaeilge
 - Le Rogha a 2 i scoil a fheidhmíonn trí mheán an Bhéarla beidh níos mó ama don Bhéarla ó naíonáin go rang a 2 agus beidh an Ghaeilge mar an gcéanna ach thíos leis 14% ó rang 3-6; agus i scoil a fheidhmíonn trí mheán na Gaeilge beidh níos mó ama don Ghaeilge ó naíonáin go rang a 2 agus beidh an Béarla mar an gcéanna ach thíos leis 14% ó rang 3-6
 - Le Rogha a 3 i scoil a fheidhmíonn trí mheán an Bhéarla beidh go leor ama breise don Ghaeilge agus beidh an Bhéarla thíos leis 31% ó rang 3-6; agus i scoil a fheidhmíonn trí mheán na Gaeilge beidh go leor ama breise don Bhéarla agus beidh an Ghaeilge thíos leis 31% ó rang 3-6.

Laghdaíodh an líon ama a chaitear ar mhúineadh na Gaeilge i 1980 ó 5 uair an chloig go 3 uair an chloig go leith. An ndearnadh aon taighde ar cé na himpleachtaí a bhí aige seo ar chumas na ndaltaí sa Ghaeilge roimh 1980 agus i ndiaidh 1980 le líon níos lú ama caite uirthi sa churaclam?

Roinn 2

Gníomhaíocht agus solúbthacht i scoileanna

Maidir leis an gcuraclam athfhorbartha, molann an Dréachtchreat Curaclaim na Bunscoile:

- Gur le gach páiste é.
- Go n-aithneoidh sé gairmiúlacht agus gníomhú mhúinteoirí agus phríomhoidí agus iad ag cur an curaclam i bhfeidhm i gcomhthéacs a scoile féin.
- Go gcuirfidh sé breis solúbthachta ar fáil do scoileanna maidir le planáil agus socruithe amchláir chun deiseanna agus tosaíochtaí a aithint agus freagairt dóibhsan.

- Go ndéanfaidh sé naisc idir chomhthéacsanna éagsúla sa chóras oideachais.
- Go gcuirfidh sé breis deiseanna ar fáil le haghaidh solúbthacht agus rogha i bhfoghlaim páistí.

Tugann an *Dréachtchreat Curaclaim na Bunscoile* rianú ar theachtaireachtaí tábhachtacha i leith gníomhaíocht agus solúbthacht i scoileanna. Tabhair, le do thoil, do aiseolas ginearálta maidir leis an bpríomhtheachtairacht seo.

Fáiltíonn An Foras Pátrúnachta leis an gcoincheap a bhaineann le solúbthacht maidir le planáil agus socruithe amchláir a éascóidh deiseanna do scoileanna díriú ar na tosaíochtaí atá aitheanta acu. Bíonn rath na solúbthachta ag brath ar thaithí, ar chumas agus ar mhúinín an mhúinteora san oideolaíocht a bhaineann le hábhair ar leith. I gcomhthéacs na solúbthachta, moltar na pointí thíos a thógáil san áireamh.

1. Bheadh neamhspleáchas agus solúbthacht chun leasa an dalta, ach bheadh se ríthábhachtach go mbeadh tacaíocht ann chuige. Sna scoileanna T1, bheadh gá na háiseanna agus acmhainní cearta a bheith ann i nGaeilge a d'éascódh obair thionscadail agus foghlaim neamhspleách.
2. Caithfear a bheith cúramach leis an tsolúbthacht a thugtar in aon athrú ar Churaclam na Bunscoile nach ndéanfaidh sé dochar do dheiseanna dhaltaí an Ghaeilge a fhoghlaim amach anseo. Mar shampla, má ghlactar le rogha 1 sna roghanna leagtar amach ag an CNCM sa cháipéis comhairliúcháin do scoileanna ar an líon ama a chuirtear ar fáil do mhúineadh teangacha, d'fheadfadh scoil roghnú an líon ama do mhúineadh na Gaeilge a laghdú go suntasach agus dochar a dhéanamh d'fhoghlaim na teanga dá bharr. Moltar, mar sin, nár chóir dul leis an rogha seo.
3. Ba chóir aon athrú ar mhúineadh na Gaeilge a cheangal le Polasaí don Ghaeilge sa Chóras Oideachais ón Réamhscoil go dtí an 3ú Leibhéal (mar atá luaite sa chlár Rialtais anois)

Naisc idir réamhscoileanna, bunscoileanna agus iarbhunscoileanna

Maidir leis an gcuraclam athfhorbartha, molann an Dréachtchreat Curaclaim na Bunscoile:

- Go leagfaidh sé amach fíis soiléir d'fhoghlaim páistí thar ocht mbliana den bhunscoil.
- Go ndéanfaidh sé naisc le heispéiris foghlama a sholáthraítear trí théamaí *Aistear: Creachuraclam na Luath-Óige* agus go ndéanfaidh sé ceangal leis na hábhair, príomhscileanna agus ráitis foghlama sa *Chreat don tSraith Shóisearach*
- Go dtacóidh sé le haistrithe oideachasúla trí naisc a dhéanamh lena bhfoghlaimíonn páistí agus a modhanna foghlama sa bhaile, sa réamhscoil agus san iarbhunscoil

Tugann an Dréachtchreat Curaclaim na Bunscoile rianú ar theachtaireachtaí tábhachtacha i leith naisc idir réamhscoileanna, bunscoileanna agus iarbhunscoileanna. Tabhair, le do thoil, do aiseolas ginearálta maidir leis an bpríomhtheachtairacht.

Fáiltíonn AFP roimh an phrionsabal agus roimh na moltaí mar a bhaineann le leanúnachas idir na leibhéil. Leagtar amach thíos áfach dúshlán struchtúrtha agus córasach roimh an leanúnachais:-

1. Tá dúshlán struchtúrtha ann sa mhéid is nach bhfuil cead ag bunscoileanna lán-Ghaeilge a bhfuil ró-éileamh orthu tús áite a thabhairt do pháistí a d'fhreastail ar naíonra sa pholasaí iontrála. Níl aon aitheantas á thabhairt ag an staid go bhfuil sé seo ag cur bac le forbairt an luath-thumadh sa teanga.
2. Tá géarghá le córas tacaíochta struchtúrtha ann chun cur go foirmiúil le cumas teanga na múinteoirí sna naíonra, chun leasa na bpáistí agus sealbhú scileanna teanga cuí.
3. Ba chóir aon athrú ar mhúineadh na Gaeilge a cheangal le Polasaí don Ghaeilge sa Chóras Oideachais ón Réamhscoil go dtí an 3ú Leibhéal (mar atá luaite sa chlár Rialtais anois) agus é nasctha le haon pholasaí/straitéis/reachtaíocht Rialtais eile (Straitéis 20 Bliain, Acht na dTeangacha Oifigiúla srl.).

Aontaíonn AFP leis an suntas a thugtar do chur i bhfeidhm *Aistear* chun tacú le leanúnachas ón réamhscoil go dtí an bhunscoil. Is dlúthchuid de Churaclam Teanga na Bunscoile modheolaíochtaí

agus prionsabail *Aistear*, rud a thacaíonn le leanúnachas ón réamhscoil go dtí an bhunscoil. Tá ceist áfach maidir leis an dualgas atá ar mhúinteoirí bunscoile oiliúint a fháil ann, ós rud é gur clár roghnach é, agus faoin dualgas atá ar an Roinn an oiliúint sin a chur ar fáil sa chomhthéacs céanna. Molaimid go mbeadh clár oiliúna agus forbartha curtha ar fáil ag an RO/SFGM ina leith agus go mbeadh sé mar chuid éigeantach de chlár oiliúna gach múinteora.

Tosaíochtaí foghlama do pháistí ag teacht chun cinn

Maidir leis an gcuraclam athfhorbartha, molann an Dréachtchreat Curaclaim na Bunscoile:

- Go neadóidh sé seacht bpríomhinniúlachtaí trasna torthaí foghlama páistí ó Naíonáin Shóisearacha go Rang a Sé.
- Go ndíreoidh sé ar scileanna agus eolas páistí a fhorbairt mar aon le méin, luachanna agus dearchtaí. Is leathan iad na Torthaí Foghlama agus na Príomhinniúlachtaí chun cur síos ar an tuiscint níos leithne seo ar an bhfoghlaim.

- Go dtreiseoidh sé an bhéim ar réimsí atá ann cheana amhail Corpoideachas agus OSPS (Folláine) agus foghlaim dhigiteach, agus molann réimsí nua amhail Teangacha Iasachta Nua-aimseartha, Teicneolaíocht, Oideachas faoi Reiligiúin agus Chreidimh (ORC) agus Eitic, mar aon le hOideachas Ealaíon níos leithne.

Tugann an *Dréachtchreat Curaclaim na Bunscoile* rianú ar theachtaireachtaí tábhachtacha i leith tosaíochtaí foghlama do pháistí ag teacht chun cinn. Tabhair, le do thoil, do aiseolas ginearálta maidir leis an bpríomhtheachtaireacht.

Ar an iomlán, fáiltíonn AFP roimh na hinniúlachtaí atá leagtha amach sa dréachtchreat agus an uailmhian a bhaineann leo. Aithnítear go gcuirfidh siad le foghlaim domhain agus le forbairt iomlán an pháiste, ní hamháin sin ach cuirfear le meona, luachanna agus dearcthaí na bpáistí i mbealach dearfach chun scileanna saoil a shealbhú. Táimid go mór i bhfabhar na tosaíochtaí seo a chur chun cinn.

Fáiltímid go bhfuil béim sa bhreis ar ábhair ar nós Corpoideachais agus OSPS/Folláine, ábhair atá agus a bheidh riachtanach d'fhorbairt iomlánaíoch agus dearfach an pháiste. Leagtar amach roinnt moltaí a dhéanfaidh freastal ar an earnáil lán-Ghaeilge agus Gaeltachta.

Maidir leis na Príomhinniúlachtaí:-

1. Ní leor 'Cumarsáid A Dhéanamh Agus Teanga A Úsáid'. Moltar 'A Bheith Dátheangach' nó leibhéal faoi leith ar an gCreat Eorpach a bheith bainte amach do T1 agus T2 in ionad príomhinniúlacht atá róghinearálta agus a bheadh deacair le tomhais mar sin.
2. Níl páistí ag sroicheadh leibhéal líofachta sa Ghaeilge i roinnt mhaith scoileanna a fheidhmíonn trí mheán an Bhéarla faoi láthair. Tá dúshlán móra le sárú anseo roimh an tríú teanga a chur sa churaclaim, dúshlán atá aitheanta i dtuairiscí an Phríomhchigire i leith teagaisc agus foghlaim na Gaeilge.
3. D'fhéadfaí an Ghaeilge a úsáid leis na príomhinniúlachtaí luaite ar leathanach 7 a láidriú i ngach mór gach inniúlacht luaite.

Curaclam Teanga na Bunscoile

4. Níl traschur scileanna lárnach sa churaclam seo, is ar éigean go bhfuil sé luaite. Is curaclam comhtháite é Curaclam Teanga na Bunscoile bunaithe ar thaighde (Ó Duibhir & Cummins, 2012) an CNCM féin. Tá an bunsmaoineamh sin go mór in easnamh sa dréachtchreat. Tá an curaclam seo claonta i dtreo an aonteangachais (Gaeilge nó Béarla) gan aird ar an dátheangachais/déiltearthacht agus eolas ar dhá theanga i ngach réimse curaclaim.
5. Feictear dúinn gur aistriúchán ar churaclam do chóras aonteangach atá sa cháipéis. Níl tagairt ann d'fheasacht teanga, forbairt teanga, téarmaíocht, ag teacht chuig na réimsí curaclaim le dhá theanga, srl. Ba chóir go mbeadh tagairtí den dátheangachas agus úsáid an dá theanga i ngach réimse. Níl traschur scileanna luaite mar bhunchloch sna réimsí.

Struchtúr agus cur i láthair an churaclaim á athrú

Maidir leis an gcuraclam athfhorbartha, molann an Dréachtchreat Curaclaim Bunscoile:

- Go mbeidh sé leathan agus cothrom ina aidhmeanna agus ábhar.
- Go mbeidh sé leagtha amach i gcúig réimse leathan curaclaim:
 - Teanga
 - Oideachas Matamaitice, Eolaíochta agus Teicneolaíochta
 - Folláine
 - Oideachas Sóisialta is Imshaoil
 - Oideachas Ealaíon

(Ag teacht leis na cúig réimse thuas, déanann pátrún scoile Clár Pátrúin a fhorbairt chun cur le forbairt iomlán an pháiste, agus dearcadh reiligiúnach agus/nó eiticiúil ar leith á cur san áireamh.

Mar thoradh ar an bpróiseas seo, bíonn an clár mar bhonn agus taca do shainspiorad na scoile. Tá na réimsí seo nasctha le téamaí Aistear agus le saothar in ábhair sa tSraith Shóisearach.)

- Go soláthróidh sé eispéireas foghlama comhtháite, bunaithe ar réimsí curaclaim i gCéimeanna 1 agus 2 (Naíonáin Shóisearacha – Rang 2) agus bunaithe ar ábhair i gCéimeanna 3 agus 4 (Rang 3 – Rang 6).
- Go n-úsáidfídh sé torthaí foghlama leathana chun cur síos ar an bhfoghlaim agus ar an bhforbairt a mbeifí ag súil leis i bpáistí.
- Go gcuimseoidh sé an Curaclam Teanga Bunscoile nua.
- Go mbeidh ábhair tacaíochta agus eiseamláirí d'fhoghlaim páistí ar fáil leis.

Tugann an *Dréachtchreat Curaclaim na Bunscoile* rianú ar theachtaireachtaí tábhachtacha i leith struchtúr agus cur i láthair an churaclaim á athrú. Tabhair, le do thoil, do aiseolas ginearálta maidir leis an bpríomhtheachtairacht.

Molann An Foras Pátrúnachta go gcuirfear Íos-Ám Curaclaim leithdháileadh ama seachtainiúil ar fáil do Theanga, do Mhatamaitic agus d'Fholláine mar bhunshraith d'fhorbairt an dalta. Is gá a bheith soiléir faoin am riachtanach ar leith atá sonraithe do chéad agus dara teanga na scoile agus go mbeadh sé soiléir go bhfuil an Ghaeilge mar chuid lárnach den churaclam teanga sna scoileanna a fheidhmíonn trí mheán an Bhéarla agus nach mbeadh aon laghdú ó thaobh leithdháileadh ama ina leith.

Aithnítear go bhfuil bonn dearfach curtha ag Curaclam Teanga na Bunscoile ar cháilíocht an teagaisc agus na foghlama ó thaobh na Gaeilge inár mbunscoileanna le torthaí foghlama soiléire. Cé go bhfuil raon leathan ábhar tacaíochta do mhúinteoirí don Churaclam Béarla forbartha ag an CNCM, tá sé

den riachtanas go bhforbrófar breis ábhair thacaíochta do mhúinteoirí a thacóidh le cur i bhfeidhm na Gaeilge sa churaclam teanga. Is mór idir an líon ábhair thacaíochta atá ar fáil don dá theanga. Moltar go bhféachfar air seo ar bhonn práinne agus go gcuirfear ábhair thacaíochta ar aon dul leis an mBéarla ar fáil don Ghaeilge.

Ní mór na dúshláin atá le sárú ag scoileanna ó thaobh theagasc na Gaeilge atá luaite i dTuarascáil an Phríomhchigire a bheith san áireamh agus ábhair thacaíochta á ndearadh.

Pointí breise:

- Cén cáilíocht a bheidh ag na múinteoirí ag múineadh an tríú teanga? An mbeidh na nuatheangacha mar riachtanais iontrála sna coláistí oiliúna amach anseo?
- An fearr teagascóir neamhspleách a thabhairt isteach tar éis am scoile leis an tríú teanga a mhúineadh do na daltaí go bhfuil spéis acu ann, ar nós mar atá i roinnt mhaith scoileanna faoi láthair, ach go mbeadh an teagascóir íoctha as ag Roinn Oideachais agus Scileanna i ngach scoil?
- Cuireadh deireadh leis an scéim Modern Languages in Primary Schools i 2011 - an bhfuil aon rud le foghlaim as an gcinneadh sin

Ag tacú le raon modhanna agus straitéisí teagaisc le measúnú atá lárnach san teagasc agus foghlaim

Maidir leis an gcuraclam athfhorbartha, molann an Dréachtchreat Curaclaim na Bunscoile:

- Go gcuirfidh sé teagasc, foghlaim agus measúnú den chéad scoth chun cinn.
- Go mbeidh an tuiscint ann ar mheasúnú mar ghné riachtanach, ríthábhachtach den teagasc agus den bhfoghlaim.
- Go n-aibhseoidh sé tábhacht bhreithiúnas ghairmiúil mhúinteoirí agus iad ag tacú le dul chun cinn i bhfoghlaim páistí.
- Go spreagfaidh sé múinteoirí chun naisc shuntasacha a dhéanamh le hábhair suime páistí mar aon lena n-eispéiris.
- Go n-aithneoidh sé an tábhacht a bhaineann le gaolta d'ardchaighdeán agus an tionchar a bhíonn acu ar fhoghlaim páistí.

Tugann an *Dréachtchreat Curaclaim na Bunscoile* rianú ar theachtaireachtaí tábhachtacha i leith tacú le raon modhanna agus straitéisí teagaisc le measúnú atá lárnach san teagasc agus foghlaim.

Tabhair, le do thoil, do aiseolas ginearálta maidir leis an bpríomhtheachtairacht.

Aontaíonn AFP leis na mianta atá leagtha amach maidir le modhanna agus na straitéisí teagaisc le measúnú. Moltar athbhreithniú a dhéanamh ar an gcaoi a bhreathnaítear ar mheasúnú, ag tógáil san áireamh na pointí thíos luaite:-

- Ní mór scileanna liteartha a mheas, seachas Gaeilge/Béarla.
- Níor cheart an líon ama reatha do mhúineadh na Gaeilge nó múineadh an Bhéarla a laghdú.
- Níl suíomh/comhthéacs dátheangach ná délitearthach na ngaelscoileanna curtha san áireamh. Tá dearcadh aonteangach ann. Is cás ar leith iad na scoileanna lán-Ghaeilge agus na scoileanna Gaeltachta. Is gá cinntiú cad iad na riachtanais atá ag na scoileanna seo sula gcuirtear curaclam le chéile.
- Caithfear cabhrú le múinteoirí conas na dúshláin mhodheolaíochta a bhaineann le rang daltaí dátheangacha/ilteangacha a theagasc i scoileanna lán-Ghaeilge agus Ghaeltachta. Tá gá freisin díriú ar chruinneas agus ar fhoclóir ionas gur féidir le daltaí feidhmiú ar ardleibhéal sa teanga. Ní mór an deis a thapú dearcadh nua a chur in iúl maidir le measúnú ar an dátheangachas.
- Molaimid ar an bhféidearthacht Ghaeilge a bhunú ar an bhFráma Coiteann Eorpach mar mhodh measúnaithe leis an bhfoghlaim sa bhunscoil a cheangal leis an iarbhunscoil agus an réamhscoil dá mbeadh gach cuid den Ghaeilge sa chóras oideachais ceangailte faoi aon pholasaí amháin (mar atá san áireamh sa chlár Rialtais anois)
- Ní fheictear dúinn go bhfuil aon bhéim nó tagairt shuntasach den chóras nua 'Foghlaim Chomhtháite Ábhar agus Teanga (FCÁT)' atá tosaithe mar scéim phíolótach le déanaí ag an Roinn Oideachais. Léiríonn fianaise thaighde gur éifeachtaí a bhíonn an fhoghlaim teanga nuair a thugtar fúithi i gcomhar le hinneachar a fhoghlaim in ábhar eile seachas an teanga atá á foghlaim. Tá sé cruthaithe go gcuireann FCÁT le hoilteacht teanga na ndaltaí, gan dochar a dhéanamh dá gcéad teanga, ná don chaoi a n-éiríonn leo leis an réimse ábhair atá á mhúineadh. Cuireann FCÁT ar chumas foghlaimeoirí teacht i dteagmháil leis an teanga i gcomhthéacs agus úsáid a bhaint aisti le haghaidh fíorchumarsáide. (CNM 2015).

Ag cur le buanna agus láidreachtaí churaclam 1999

Chuir curaclam 1999 le roinnt mhaith buanna, iad seo a leanas san áireamh:

- Mhéadaigh sé ar úsáid mhodheolaíochtaí gníomhacha san teagasc agus san fhoghlaim.
- Rinn sé foghlaim páistí níos taitneamhaí.
- Tháinig feabhas ar leibhéal ghnóthachtála sa léitheoireacht, sa mhatamaitic agus san eolaíocht, de réir mheasúnú náisiúnta agus idirnáisiúnta.

Díreoidh an curaclam athfhorbartha ar na cuspóirí seo:

- Réiteach a fháil ar ró-ualach curaclaim sa bhunscoil.
- Athbhreithniú a dhéanamh ar straitéisí, ar thionscnaimh agus ar chláracha, agus tosaíochtaí foghlama do pháistí a shoiléiriú.
- Nasc a dhéanamh le *Aistear: an Creatchuraclam Luath-Óige agus Creat don tSraith Shóisearach*.

Tugann an *Dréachtchreat Curaclaim na Bunscoile* rianú ar theachtairachtaí tábhachtacha i leith na buanna agus láidreachtaí churaclam 1999, agus lena chois, ag aithint agus ag freagairt do dushláin, riachtanais agus tosaíochtaí. Tabhair, le do thoil, do aiseolas ginearálta maidir leis an bpríomhtheachtairacht.

Deirtear sa cháipéis chomhairliúcháin: ‘Díreoidh an curaclam athfhorbartha ar na cuspóirí seo: Réiteach a fháil ar ró-ualach curaclaim sa bhunscoil’. Agus an 3ú teanga molta don churaclam bunscoile ó rang a 3 i leith ní fheictear dúinn áfach gur féidir seo a bhaint amach. Seo a leanas tuairimí/ceisteanna AFP i leith an mholta seo.

- Ní dóigh go bhfuil páistí i scoileanna meán-Bhéarla ag sroicheadh líofachta sásúil sa Ghaeilge faoi láthair. Ní mór tabhairt faoi seo sula gcuirfear an 3ú teanga ar an gcuraclam.
- Níl aon rud ráite sa dréachtchreat maidir lenár gcultúr ná ár n-oidhreacht féin, a bealach is mó a thagaimid ar thuiscint ar theanga mar go bhfuil féinaithe fite fuaite le foghlaim aon teanga. Ba chóir díriú ar na féidearthachtaí a eascraíonn as délitearthacht agus na deiseanna a thagann léi maidir le páistí ag foghlaim an 3ú teanga.
- Níl aon tagairt ann don Fráma Comóna Tagartha Eorpach do Theangacha maidir le measúnú a dhéanamh ar fhoghlaim na Gaeilge ó réamhscoil go dtí an ollscoil.
- Ní mór do mhúinteoirí a bheith inniúil agus oilte in aon 3ú teanga a bheadh le múineadh. Cá as a dtiocfaidh an inniúlacht seo? An bhfuil sé i gceist riachtanas 3ú teanga a bheith mar choinníoll iontrála sna coláistí oiliúna?

Covid-19

Ó foilsíodh *Dréachtchreat Curaclaim na Bunscoile*, tá Covid-19 tar éis dúshlán mór a chruthú do scoileanna. Tabhair do thuairimí maidir le himpleachtaí taithí scoileanna ar an bpaindéim, ar thabhairt chun críche *Chreat Curaclaim na Bunscoile*

Ó d'fhill ár ndaltaí ar scoil tar éis na dianghlasála is mór an dochar do shealbhú na teanga atá feicthe inár nGaelscoileanna de bharr na cianfhoghlama agus gan na páistí a bheith tumtha sa teanga lena bpiaraí ar scoil agus ar ndóigh gan deiseanna ann buaileadh go sóisialta lena bpobail Ghaeilge de bharr shrianta COVID. Tá cúlú tarlaithe ó thaobh na Gaeilge de a bhfuil scoileanna ar a ndícheall dul i ngleic leis. Molaimid go bhfeadfadh curaclam nua an fhéidearthacht go dtarlódh paindéime eile as seo amach agus bearta maolaithe a bheith incheaptha sa churaclam nua.

Ráiteas Príobháideachais

Tá lánmheas ag an CNCM ar do cheart chun príobháideachta. Aon fháisnéis phearsanta a chuireann tú ar fáil don CNCM, cosnófar é le sárchaighdeáin slándála agus rúndachta, go beacht de réir na nAchtanna um Chosaint Sonraí. Má tá tuilleadh eolas uait maidir le cosaint sonraí, cliceáil anseo <https://www.ncca.ie/ga/ráiteas-príobháideachais> , nó is féidir teagmháil a dhéanamh le hOifigeach Chosaint Sonraí na CNCM ag dpo@ncca.ie

Go raibh maith agat.

Seol d'iarratas chuig ríomhphost PCRRsubmissions@ncca.ie